

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРКАЛЯРНОЇ ВСТАВКИ У НАСАДЖЕННЯХ ЯБЛУНІ В УМОВАХ ПОДІЛЛЯ

МУЛЯРЧУК О.І. кандидат с.-г. наук, доцент, *Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»*

ШУБЕНКО Л.А. кандидат с.-г., доцент, *Білоцерківський національний аграрний університет*

Одним із найважливіших завдань садівництва на даному етапі розвитку галузі є розробка та впровадження у виробництво нових технологій підвищення потенційної продуктивності яблуні.

Одержання стабільних врожаїв високої якості знаходиться в прямій залежності від застосування ефективних прийомів агротехніки, що направлені на більш повну реалізацію біологічних ресурсів насаджень яблуні. Тому значний успіх у галузі може бути досягнутий при досконалому вивченні та більш повному використанні біологічних особливостей росту та розвитку яблуні і реалізації високої потенційної плодоносності яблуні. Детальніше пізнання процесу та закономірностей розвитку генеративних органів з перспективою прогнозування та програмування врожаю – найперше завдання пловода. До того ж, яблуневе дерево має високу потенційну врожайність.

Вивчення сучасних інтенсивних технологій садівництва неодмінно включає в себе питання підбору високопродуктивних сортопідщепних комбінуваль, застосування різних способів обрізування з урахуванням процесів формування продуктивності. Вирішення таких питань дало б можливість максимально використати досить великий потенціал яблуневого дерева.

В інтенсивному плодівництві великого значення набули слаборослі, зокрема карликові підщепи, оскільки слаборослість та скороплідність – основні параметри дерева яблуні в сучасному саду. Велике значення при цьому має правильний підбір сортопідщепної комбінації в певних кліматичних умовах.

Підщепа є найефективнішим та дешевим способом регулювання загального росту та розвитку плодового дерева.

Характерною рисою сучасного плодівництва є витіснення садів на сіянцях інтенсивними насадженнями на клонових підщепах. Переважна частина площ (80-90%) зайнята садами з використанням останніх. Багато дослідників проводили господарсько-біологічну оцінку клонових підщеп яблуні, що дозволило з маточників та розсадників виділити найбільш перспективні.

При переході плодівництва до інтенсивних технологій вирощування потрібно враховувати якісні характеристики не тільки підщеп, а й сортів. Вони повинні бути скороплідними, з компактними кронами та давати плоди високої товарної та смакової якості. Можливо, в недалекому майбутньому будуть виведені культурні вкорінюванні сорти, але поки що підщепа у поєднанні з сортом є основним донором сили росту, скороплідності, якості плодів та ін.

Одним із способів створення інтенсивних насаджень яблуні є

трикомпонентні саджанці. Основою цих дерев служить сильноросла вегетативна підщепа, або сіянець. Проміжною вставкою (інтеркалярною) є карликова типу М9, 62-396 та ін. довжиною 20...25 см, а третім компонентом є помологічний сорт.

Існує декілька причин створення таких рослин. По-перше: для дерев на карликових підщепах необхідна підпора у вигляді кілка або шпалери, що вимагає значної затрати коштів, а дерева з вставками не потребують такої опори за рахунок більшої якості кореневої системи першого компоненту. По-друге використання стійких підщеп та вставок дозволяє підвищити зимостійкість плодового дерева, під впливом вставок карликових підщеп знижується ріст дерева і підвищується урожайність.

Проміжна вставка не може повністю замінити карликову підщепу, адже вона не може у повній мірі забезпечити скороплідності, компактних розмірів та продуктивності дерев, істотним недоліком є триваліший процес вирощування садивного матеріалу, значне утворення прикореневої порослі. Проте, саджанці з вставкою значно переважали сіянцеві підщепи за продуктивністю, а вегетативні за якісністю та морозостійкістю, менше пошкоджуються гризунами. На підвищення продуктивності дерев з вставкою у порівнянні з сіянцевою підщепою без вставки вказують і інші вчені.

Отже, рекомендації по впровадженню у виробництво тих чи інших підщеп (вставок) і сортів для створення високопродуктивних насаджень яблуні можливі тільки після всебічного вивчення в умовах конкретного регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарсько-біологічна оцінка інтродукованих сортів яблуні в умовах західного Лісостепу України. автореф. дис. канд. с.-г. наук: 06.01.07/ А.І. Трохимчук; НААН України, ін-т садівництва. Київ, 2015. 19 с.
2. Дубровський В.І., Величко Ю.А. Освітленість крони та площа листя в дерев яблуні в різних типах насаджень. Садівництво. 2002. Вип. 54. С. 118-123.
3. Куян В.Г. Плодівництво / В.Г. Куян. Житомир: Вид. ЖНАЕУ, 2009. 478 с
4. Олійник М.С. «Секрети» маточника підщеп / М.С. Олійник // Новини садівництва. 2004. № 3. С. 6-8.
5. Куян В.Г. Спеціальне плодівництво / В.Г. Куян // Світ. 2004. Вип. 49. С. 5–7